

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Николай Христов Щерев, УНСС- София

(н.ст., име, презиме, фамилия – акад. дл. в научна организация)
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **‘професор’**
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“

професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)“

В конкурса за **‘професор’**, обявен в Държавен вестник, бр. 30 от 15.04.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва **доц. д-р Даниела Николаева Илиева** от Висше Училище по Застраховане и Финанси (ВУЗФ) – София

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 167/25.07.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност **‘професор’ във ВУЗФ** по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)“.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**:

доц. д-р Даниела Николаева Илиева от Висше Училище по Застраховане и Финанси (ВУЗФ) - София

(ак. дл. н. ст. име, презиме, фамилия от научна организация)

Представеният от **доц. д-р Даниела Илиева** комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

- 1. автобиография по европейски образец;
- 2. копие на дипломата за притежаваната образователна и научна степен „доктор“;
- 3. документ за заеманата академичната длъжност „доцент“;
- 4. монографичен труд с резюме, рецензиран две хабилитирани лица;
- 5. списък на публикациите след заемането на академичната длъжност „доцент“;
- 6. резюмета на български и английски език на публикациите по /т.5/ след заемането на академичната длъжност „доцент“ и съответните разделителни протоколи /където е необходимо/
- 7. доказателства за ръководство на докторанти;
- 8. доказателства за ръководство на научни и научно-приложни проекти
- 9. справка за изпълнението на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“;

- 10. справка за оригиналните научни приноси в трудовете;
- 11. справка за цитиранията (без автоцитиранията)
- 12. удостоверение за изисквания се академичен стаж по чл. 33, ал. 1, т. 2;
- 13. други документи, подкрепящи кандидатурата за „професор“.

Кандидатът **доц. д-р Даниела Илиева** е приложила общо **11** научни труда, в т.число: **2** монографии /вкл. по темата на конкурса/, **1** книга /по дисертационен труд за „доктор“/, **7** статии и **1** доклад от международна научна конференция. Приемат се за рецензиране **11** научни труда, които са издадени след придобиване на научното звание „доцент“. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: **9** от публикации са в страната и **2** публикации са в списания, издадени в чужбина, като **8** от тях са на български език и **3** на английски език.

Нямам бележки по представените документи – доказателства за публикациите.

2. Кратки биографични данни (на кандидата/-ите)

Единственият кандидат в конкурса за „професор“ на ВУЗФ е придобила бакалавърска степен по Бизнес администрация в Европейския университет през 2004г. и магистърска степен по Маркетинг в УНСС през 2006г. Придобива ОНС „доктор“ по 3.7. Социално управление през 2015г. в УНСС с диплом №182/05.02.2015г. През 2020г. завършва обучение по Изкуствен интелект към Масачузетския технологичен институт.

Професионалният ѝ академичен опит стартира през 2009г. като хоноруван преподавател в УНСС-София, където до 2016г. води курсове по: Мениджмънт, Управление на човешките ресурси, КСО, Организационно поведение. В периода 2011 до 2016г. е гост-лектор както в Университета Шефилд, така и във ВУЗФ, където през 2016г. придобива научното звание „доцент“. В периода след 2016г. е гост-лектор в УНИБИТ и в СУ „Климент Охридски“.

Професионалният опит на единствения кандидат в конкурса също е значителен: от 2012г. до сега е бизнес консултант по Корпоративни обучения, а от 2015г. до сега е изпълнителен директор на Фондация „Право и интернет“. Има придобити над 10 различни професионални квалификации, като особено впечатляващи са: Сертифициран консултант по Бизнес етикет и международен протокол; Мастърклас по презентационни умения и умения за публична реч; Сертифициран трейнър по Невро-лингвистично програмиране; Сертифициран трейнър по Хипнотерапия и пр. Член е на 13 международни професионални дружества.

В обобщение, придобитата професионална и научна квалификация, както и придобития научен, академичен и професионален опит **НАПЪЛНО съответстват** на обявения конкурс на „професор“ на ВУЗФ.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата/-ите

Оценка на учебно-педагогическа дейност:

Съгласно предоставената справка, единственият кандидат в конкурса за „професор“ **доц. д-р Даниела Илиева**, е преподавател по широк набор от дисциплини на български и на

английски език като за периода от 2017г. до сега е провела 1 350 лекционни часа по дисциплините: Бизнес комуникации в IT проекти (бакалаври и магистри); Бизнес комуникации и етика; Бизнес етикет (на бълг. и на англ.език); Делови комуникации и бизнес събития в туризма; Корпоративна култура и комуникации; Корпоративна култура и конкурентоспособност; Основи на управлението; Стратегическо управление; Теоретични основи на КСО; Управление на IT проекти; Управление на ЧР; УЧР в 21 век; Бизнес комуникации (на англ.език); Бизнес етика (на англ.език); Бизнес умения за успешно лидерство (на англ.език); КСО и етика (на англ.език); Лидерство и корпоративна култура (на англ.език).

Съобразно горното, академичната дейност на **доц. д-р Даниела Илиева ИЗЦЯЛО СЪОТВЕТСТВА** на обявения конкурс по професионално направление 3.7, „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)“.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

В конкурса за „професор на ВУЗФ“ единственият кандидат: **доц. д-р Даниела Илиева**, участва с **11** научни труда, в т.число: **2** монографии /вкл. по темата на конкурса/, **1** книга /по дисертационен труд за „доктор“/, **7** статии и **1** доклад от международна научна конференция. Приемат се за рецензиране **11** научни труда, които са издадени след придобиване на научно звание „доцент“. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва: **9** от публикации са в страната и **2** публикации са в списания, издадени в чужбина, като **8** са на български език и **3** на английски език.

Извън представените в конкурса материали, трябва да се спомене, че резултатите от научната дейност на кандидата за „**професор**“ са впечатляващи: представен е списък с още **33** публикации, в т.число: **1** монография, **21** статии и научни публикации (вкл. в международни списания) и **11** доклада от конференции в страната и в чужбина.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

При рецензиране на представените в конкурса публикации могат да се открият следните по-значими резултати и постижения на автора:

1. Систематизирани са разнообразни теории в областта на управлението на човешките ресурси като са изведени и адаптирани към българските условия приложими подходите за кариерно развитие, управление на талантите и управление на стреса;
2. Достиженията на световната литература в областта на бизнес комуникациите са преведени на „работен език“, подходящ за приложение както в практиката на реалния бизнес, така и съотнесени към кариерното развитие – за използване на техники при придобиване на подходящи комуникационни и/или дигитални умения. Приложените примери в част от публикациите изразяват практическата насоченост на представените основи на авторова концептуална рамка и специфични умения за комуникация в комплексна бизнес среда, както и представят тяхната приложимост в реални бизнес условия.

3. Извършен е анализ на създавания междупоколенчески конфликт, основан на основните принципи при управление на личностното развитие и управлението на талантите. На тази основа са предложени приложими в практиката техники за личностно и емоционално развитие на ученици/студенти и техните преподаватели чрез използване на разнообразни техники като: менторство, коучинг, well-being програми и пр.

Горното ми дава основание да се открият основните приносни моменти в трудовете на кандидата за „професор на ВУЗФ“: **доц. д-р Даниела Илиева:**

1. Приноси по отношение на монографията по конкурса:

- a. Систематизирани са основни класически и съвременни теории в четири управленски изследователски области: управление на човешките ресурси, организационно поведение, управленска психология и кариерно развитие.
- b. Дефинирани са и са открити концептуалните подходи на наличието на връзки между фактори на образованието, семейната среда и управлението на човешкия капитал в организациите.
- c. Откроява се ролята и мястото на теоретичната и приложна концептуална рамка на „себепознанието“, натрупано в резултат на възпитанието и системата за образование и управлението на представянето. На тази основа е аргументирано „подходящото“ място на „новите“ методики за личностно развитие, основани на well-being – благосъстояние.
- d. Проучени са актуални програми за развитие и управление на таланти в български и международни организации, функциониращи в България и на тази основа е предложен модел и програми за личностно развитие в училищна и университетска среда в България.

2. Приноси по отношение на книгата по дисертационния труд за „доктор“:

- a. Систематизирани са и са изведени основни елементи в процеса на обучение на човешките ресурси с акцент върху усъвършенстване на презентационните умения. На тази основа е предложен авторски модел за практическото обучение на човешките ресурси по бизнес комуникации и презентационни умения.
- b. Дефинирано е авторско разбиране за особеностите на комуникационните и презентационни умения в бизнеса като е предложена авторска методика, отчитаща индивидуалния времеви ресурс на обучавания, с цел усъвършенстване на презентационните му умения в бизнеса.

3. Приноси по отношение на другите публикации, представени за участие в конкурса за „професор“

- a. На основата на изучаване на развитието на дигиталните технологии е представено авторско виждане относно дигиталните умения на хората и връзката

им с дигиталното предприемачество. Съобразно това, се предлагат авторови стъпки за проектиране нови бизнес модели, които чрез средствата на комуникация да удовлетворяват клиентите с удобство, отлично качество и достъпни цени.

- b. Проведен е анализ на особеностите на образователната система като особено внимание е обърнато на уменията, които учениците трябва да развият за своето бъдеще, пренебрегвайки уменията, от които се нуждаят учителите, за да се справят с бързите технологични промени.
- c. Идентифицирани са съвременните предизвикателства при „сблъсъка на поколенията“ като са систематизирани основни елементи на отношението „ученик-учител“. На тази основа са систематизирани приложими в практиката комуникационни техники, актуални насоки и иновативни модели за усъвършенстване и подобрене на тези отношения.
- d. Систематизирано и обогатено е научното познание в областта на управлението на човешките ресурси като особено внимание е обърнато на техники за личностното развитие, формирането на ценностната система, изборът на образование и кариерна ориентация на служителите. При това, в дискусия с водещи автори, са представени приложни инструменти за използване на менторство, коучинг и други техники, развиващи и подпомагащи междуличностните отношения и личностното развитие на работното място.

Всеки един от посочените приносите считам, че е лично дело на кандидата. При преглед на публикациите по конкурса НЕ СА ОТКРИТИ доказателства и/или няма установени сигнали за нарушаване на авторски права на други изследователи към момента на изготвяне на рецензията.

Като отражение на приносните моменти в трудовете на кандидата и оценка на тяхната значимост може да се приеме степента на цитируемост. От посочената справка е видно, че кандидатът е цитиран в **28** публикации като са цитирани **15** различни труда. Прави впечатление, че кандидатът е цитиран **17** пъти в чуждестранни публикации.

Оценка на изпълнението на националните изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“

От представената справка за изпълнение на минималните Национални изисквания за заемане на академичната длъжност „**професор**“, както и на специфичните количествени и качествени изисквания на ВУЗФ за заемане на академичната длъжност „**професор**“ могат да се направят следните обобщения:

- Справките са коректно направени и отразяват основни научни постижения (публикувани книги, студии, статии и доклади от конференции, и цитирания на научните публикации).
- Изпълнени са всички минимални национални изисквания, вкл.:

- Кандидатът има придобита ОНС „доктор“: Методика за усъвършенстване на презентационни умения“, дипломата е издадена от УНСС през 2015г. с №182/05.02.2015г по 3.7. „Администрация и управление (Социално управление)“.
- Кандидатът има публикувана самостоятелна монография по темата на конкурса за „професор“: „Илиева, Даниела, Управление на личностното развитие, Издателство “Григорий Богослов”, София, 2022, ISBN 978-619-7622-28-7.
- Кандидатът е представил за участие в конкурса допълнително: **10** научни труда, в т.число: **1** монография, **1** книга /по дисертационен труд за „доктор“/, **7** статии и **1** доклад от международна научна конференция., които формират **250 точки** (минимален брой 200 т. според Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България).
- Кандидатът е посочил **28** цитата в индексирани и реферирани публикации, които формират **155 точки** (минимален брой 50т. според Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България).
- Кандидатът е бил ръководител на 4ма успешно защитили докторанти (*Епаминондас Христофилопулос*, „Икономическият прогнозно-сценариен метод като инструмент за стратегическо планиране в несигурната китайска среда“, 2018; *Росалия Касамска*, “Методология за управление на проекти, финансирани от европейски и международни програми”, 2019; *Мая Янева*, „Бизнес комуникацията като ключов инструмент за развитието на бизнеса (по примера на международни организации с мултикултурна среда)“, 2021; *Пънар Кязим*, „Система за финансово управление на интелектуалната собственост“, 2022).
- Кандидатът има участие в 16 международни научни и образователни проекта и е ръководител на 1 национален и на 7 международни научни и образователни проекта, с който се формират **790 точки** (минимален брой 100т. според Правилник за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България).

4. Критични забележки и препоръки

По същество научните и творчески резултати на кандидата за академичната длъжност „професор на ВУЗФ“: **доц. д-р Даниела Илиева**, отговарят на направлението на конкурса. Независимо, че към отделни елементи от представената за рецензиране научна продукция на кандидата могат да бъдат отправени частични критики и бележки, считам, че като цяло към **доц. д-р Даниела Илиева** нямам такива.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В обобщение, документите и материалите, представени от **доц. д-р Даниела Илиева** отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС ‘доктор’ и „доцент“. В работите на кандидата има оригинални научни и приложни приноси, които са получили международно признание като представителна част от тях са публикувани в списания и научни сборници, издадени от международни академични издателства. Теоретичните ѝ разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателската квалификация на **доц. д-р Даниела Илиева е несъмнена.**

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, при направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка и да **ПРЕПОРЪЧАМ** на Уважаемото Научно жури да подкрепят избора на **доц. д-р Даниела Николаева Илиева** на академичната длъжност ‘**професор**’ във ВУЗФ по професионално направление 3.7, „Администрация и управление (Бизнес комуникации и управление на личностното развитие)“.

12.Август 2022 г.

Рецензент:

(проф.д-р Николай Щерев)